

Arbetsmarknadsdepartementet

Promemorian En jobbgaranti för ungdomar

Promemorians innehåll

Genom remiss 2007-04-10 (A2007/3766/A) har ILO-kommittén anmodats yttra sig över promemorian En jobbgaranti för ungdomar. I promemorian föreslås att en jobbgaranti för ungdomar mellan 16 och 24 år införs från och med den 1 december 2007. Jobbgarantin ersätter ungdomsinsatserna kommunala ungdomsprogram (KUP) och ungdomsgarantin (UG), som avskaffas. Enligt förslaget skall unga omfattas av jobbgarantin efter tre månaders inskrivningstid hos arbetsförmedlingen.

Den som avvisar en anvisning till jobbgarantin föreslås förlora sin rätt till arbetslöshetsersättning vid fortsatt arbetslöshet. Ogiltig frånvaro eller annan misskötsamhet inom jobbgarantin bör enligt förslaget medföra sanktioner enligt regler jämförbara med dem som gäller vid deltagande i aktivitetsgarantin.

Till ungdomar som kvalificerat sig till arbetslöshetsersättning bör enligt förslaget aktivitetsstöd lämnas när de inträder i jobbgarantin. Enligt förslaget skall ersättningen trappas ned successivt. Till ungdomar utan barn föreslås ersättningen lämnas med 80 procent av den dagsförtjänst som låg till grund för den senaste arbetslöshetsersättningen under de 100 första ersättningsdagarna oavsett hur många ersättningsdagar man förbrukat när man inträder i jobbgarantin. Vid inträde i jobbgarantin övergår arbetslöshetsersättningen till aktivitetsstöd. Ersättningsnivån ändras dock först när man sammanlagt tagit ut 100 ersättningsdagar och minskas då till 70 procent. Efter 200 dagar minskas ersättningsnivån ytterligare till 65 procent av den dagsförtjänst som låg till grund för den senaste arbetslöshetsersättningen. Nedtrappningen sker snabbare för unga än för andra arbetslösa. För unga med barn lämnas ersättning med 80 procent under de 200 första dagarna för att därefter trappas ned.. För unga som inte kvalificerat sig till arbetslöshetsersättning skall istället utvecklingsersättning utgå som motsvarar det belopp de skulle fått vid studier d.v.s. 1 050 kr per månad vid 18-20 års ålder och 2 528 kr därefter. Utvecklingsersättningen är dock ej som bidragen för studier begränsad till 10 månader per år.

Relevanta ILO-normer

ILO-kommittén vill erinra om ILO:s konvention (nr 168) om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet, som Sverige genom ratifikation (prop. 1989/90:64) åtagit sig att

respektera. Konventionen och den tillhörande rekommendationen nr 176 kompletterar tidigare antagna ILO-instrument, bl.a. konventionerna (nr 102) om minimistandard för social trygghet och (nr 122) om sysselsättningspolitik, båda ratificerade av Sverige.

Enligt konventionen nr 168 skall varje medlemsstat vidta lämpliga åtgärder för att samordna sitt system för skydd vid arbetslöshet och sin sysselsättningspolitik. Konventionen innehåller bl.a. bestämmelser om omfattad personkrets, villkor för ersättning, ersättningsnivåer och ersättningsperiodens längd samt anger skäl och villkor för indragning eller minskning av ersättningen, t.ex. om annan inkomstförmån erhålles.

Enligt artikel 2 skall medlemsstaterna samordna sitt system för skydd vid arbetslöshet och sin sysselsättningspolitik. I detta syfte skall de söka säkerställa att dess system för skydd vid arbetslöshet och i synnerhet metoderna för att utge förmåner vid arbetslöshet, bidrar till främjandet av full, produktiv och fritt vald sysselsättning och inte är så utformade att de avhåller arbetsgivare från att erbjuda och arbetsgivare från att söka produktiv sysselsättning.

Enligt artikel 6.1 garanteras likabehandling utan diskriminering på grund av bl.a. ålder. Denna icke-diskrimineringsprincip gäller enligt artikel "alla skyddade personer". Bestämmelserna i artikel 6.1 skall dock enligt artikel 6.2 inte vara till hinder för vidtagande av särskilda åtgärder som är avsedda att bland annat tillgodose specifika behov hos kategorier av personer som har särskilda problem på arbetsmarknaden, i synnerhet de sämst ställda grupperna.

Enligt artikel 8 i konventionen skall varje ratificerande stat sträva efter att upprätta särskilda program för bestämda kategorier personer som har eller antas ha svårigheter att finna ett varaktigt arbete som exempelvis ungdomar.

Enligt artikel 14 skall vid hel arbetslöshet förmåner utges i form av periodiska utbetalningar. Enligt artikel 15 skall vid fall av hel arbetslöshet förmånerna då dessa grundas på avgifter eller tidigare inkomst fastställas till minst 50 procent av tidigare inkomst. Om förmånerna inte grundas på avgifter eller tidigare inkomst skall de fastställas till minst 50 procent av den lagstadgade minimilönen eller lönen för en vanlig arbetare eller till en nivå som ger ett minimibelopp för elementära levnadsomkostnader, vilketdera som nu är högst. Perioden som dessa förmåner utbetalas kan enligt artikel 19 begränsas till 26 veckor. I varje ratificerande stat skall enligt artikel 11 85 procent av arbetstagarna omfattas av dessa bestämmelser.

Av artikel 20 framgår att förmån som en person är berättigad till enligt artiklarna 14-15 kan förvägras, tas tillbaka, dras in eller minskas i föreskriven omfattning om exempelvis den berörda personen utan giltig orsak har underlåtit att utnyttja tillbuds stående möjligheter till placering, yrkesvägledning, utbildning, omskolning eller omplacering i lämpligt arbete.

Bestämmelserna ovan omfattar personer som redan är etablerade på arbetsmarknaden. En del av de personer som omfattas av jobbgarantin för ungdomar kategoriseras sannolikt som nya arbetssökande. För nya arbetssökande gäller enligt artikel 26 särskilda bestämmelser om sociala förmåner. Staten kan välja i vilken mån unga nya arbetssökande skall omfattas av dessa. Medlemsstaterna skall enligt artikeln i de rapporter om tillämpning av konventionen som de enligt artikel 22 i ILO:s stadga regelbundet skall tillsända ILO ange de kategorier av personer som de enligt artikel 26 åtar sig att skydda. Sverige har rapporterat om de förmåner som stått unga nya arbetssökande till buds. Därmed får den kretsen för svenskt vidkommande anses omfattas av kraven i artikel 26.

Förslagets förhållande till ILO:s konvention nr 168

ILO-kommittén beklagar att promemorian inte innehåller någon granskning av förslagets förhållande till Sveriges internationella åtaganden, i form av ratificerade ILO-konventioner. I yttrandet redogör ILO-kommittén för relevanta bestämmelser i ILO:s konvention nr 168. ILO-kommittén uppmanar regeringen att i det fortsatta beredningsarbetet analysera hur promemorians förslag förhåller sig till de angivna åtagandena.

I handläggningen av detta ärende har deltagit undertecknad ordförande, ledamöterna Hult, Delang, Brorsson, Rudeberg, Edström, Nygren och Bengtsson. Närvarande har varit ersättarna Engblom och Johansson samt experten Jacobsson.

Till yttrandet fogas ledamöterna Edströms, Nygrens och Bengtssons avvikande mening.

För ILO-kommittén

Peter Strömberg

Petra Herzfeld Olsson

Arbetstagaridans reservation med anledning av ILO-kommitténs yttrande över promemorian En jobbgaranti för ungdomar

Arbetstagaridans ledamöter beklagar att ILO-kommitténs majoritet beslutat att inte göra någon analys av hur promemorians förslag förhåller sig till ILO-konvention nr 168. ILO-kommitténs uppgift som remissinstans är att göra en värdering av förslagen i ljuset av relevanta normer, som Sverige förbundit sig att följa. Genom att inte göra någon sådan värdering har ILO-kommittén underlåtit att fullgöra sitt uppdrag.

Arbetstagaridans ledamöter reserverar sig därför mot ILO-kommitténs beslut, till förmån för följande lydelse av yttrandets sista del:

Förslagets förhållande till ILO:s konvention nr 168

Personkretsen

Villkoren för de personer som skall omfattas av jobbgarantin för ungdomar och som är berättigade till arbetslöshetsersättning torde uppfylla konventionens krav. Unga som ännu inte kvalificerat sig till arbetslöshetsersättning ersätts dock enligt förslaget enbart med utvecklingsersättning vid inträde i jobbgarantin. Denna ersättningsnivå torde inte motsvara konventionens krav.

ILO-kommittén ifrågasätter också om de föreslagna lagändringarna är förenliga med konventionens artikel 11 vilken kräver att minst 85 procent av alla arbetstagare ska omfattas av det nationella systemet för ersättning vid arbetslöshet. Regeringen har inte i promemorian visat att så är fallet.

Diskrimineringsaspekten

De föreslagna lagändringarna skulle innebära att yngre arbetslösa, vilka har uppfyllt samma kvalifikationskrav, i form av premier, arbetsvillkor och medlemsvillkor, enbart på grund av sin ålder får en lägre ersättning än andra arbetslösa. ILO-kommittén ifrågasätter om detta är förenligt med det krav på likabehandling oavsett ålder som finns i konventionens artikel 6.

I detta sammanhang bör även konventionens artikel 2 uppmärksammas. Enligt denna skall medlemsstaterna samordna sitt system för skydd vid arbetslöshet och sin sysselsättningspolitik. I detta syfte skall de söka säkerställa att dess system för skydd vid arbetslöshet och i synnerhet metoderna för att utge förmåner vid arbetslöshet, bidrar till främjandet av full, produktiv och fritt vald sysselsättning och inte är så formulerade att de avhåller arbetsgivare från att erbjuda och arbetstagare från att söka produktiv sysselsättning. I promemorian motiveras den snabbare nedtrappningen av ersättningen för unga med att det finns anledning att öka de ekonomiska incitamenten för unga att söka arbete eller välja reguljära studier. Den allmänna uppmaningen till samordning av arbetsmarknadspolitikens olika delar är emellertid inte av sådan art att den uppväger den tydliga likabehandlingsregel som finns i Artikel 6.

Sammanfattning

ILO-kommittén beklagar att promemorian inte innehåller den granskning av förslagets förhållande till Sveriges internationella åtaganden, i form av ratificerade ILO-konventioner, vilken ska ingå i ett korrekt beredningsarbete.

ILO-kommittén finner att förslaget står i konflikt med de krav på ersättnings storlek som finns i ILO-konvention nr 168, Artikel 15. Vidare ifrågasätter ILO-kommittén om förslaget är förenligt med det krav på likabehandling oavsett ålder som återfinns i samma konventions Artikel 6. Det är heller inte utrett om förslaget kommer att påverka den svenska arbetslöshetsförsäkringens möjlighet att uppfylla det krav på att minst 85 procent av alla arbetstagare ska omfattas av det nationella systemet för arbetslöshetsersättning som ställs i Artikel 11.

Ulf Edström

Ellen Nygren

Lars Bengtsson

Samuel Engblom

Christin Johansson